

Hagyományaink alapvető kifejezései

Szalamander

A libasor (Gänsemarsch) és a kígyóvonal (Salamander) a francia forradalom alatt keletkezett. A forradalom alatt ugyanis tilos volt a gyülekezés, ezért nem egy tömegben, hanem egyesével vonultak, és nem egyenes vonalban, hanem változó formátumban.

Ezt a szokást vették át Selmecen a burschok, amikor egy kedves tanárukat búcsúztatták. Hogy a búcsúzás minél tovább tartson, egyes sorban vonultak, és az utca egyik szélétől a másikig kanyargott a menet, lévén az sokkal hosszabb út, mint az egyenes. Azóta mint díszfelvonulás van divatban.

Szalamander menetben mentek annak idején a burschok a Schachttag-ra. Ilyen menet volt még, illetve van ma is temetéskor, illetve valétáláskor. Selmecen szintén van szalamander ma is. Minden évben szeptember második hétvégéjén tartják.

Bursch

Eredetileg a Burschenschaft tagja, ma a selmeci hagyományok szellemében élő diák.

Tempus

Az egyenruháknál szó volt a Tempus-foltról, ami azt jelenti, hogy az illető szíve foglalt. Ilyen jelentése van még a valéta karszalagra hímezve. A Tempus szó más esetben is foglaltat jelent. Pl.: „Tempus helyemre és italomra”. Régen, ha valaki valamire Tempust mondott, akkor ahhoz senki nem nyúlhatott, különben verschießt mondtak ki rá. Nyugodtan eldobhatott valaki egy papírpénzt „Tempus” felirattal ellátva, senki sem vitte el.

Verschieß

A selmeci és a soproni diákélet lényeges jellemvonása volt, hogy az egyén köteles volt mindenben alávetnie magát a közösség akaratának. Mind a Burschenschaft, mind az Ifjúsági Kör a barátság és testvériség szellemében működött; de a feltétlen rend, fegyelem és engedelmesség volt az egyik alaptörvénye. A fiatal balek ballépését, kisebb törvényszegését elnézték, de a barátság, a közösség ellen vétőknek nem bocsátottak meg. Ha valakit súlyos sértés ért, azt az „egy mindenkiért, mindenki egyért” elv alapján valamennyien magukévá tették, és megbüntették a sértőt. A büntetés nem komoly esetben sör- és borpárbaj, kisebb kitagadás időre, vagy helyre vonatkozóan. A legnagyobb büntetés a verschieß (kiközösítés) volt.

Akit kiközösítettek, az előadásokon egyedül ült, a főbélője felmondott, kosztot nem kapott, s végül kénytelen volt az iskolát otthagyni. A kiközösített sem beszélni, sem más kapcsolatot tartani nem volt szabad. Azt is kiközösítették, aki ezt nem tartotta be. Még a városiak sem mertek szólni vagy közeledni a kiközösítetthez, mert félték a diákok bosszújától.

Nem csak hallgatókat büntettek így, hanem városiakat is (például kocsmáros, szabót, péket, hentest, kereskedőt, stb). Akire kimondták a verschiess-t, bezárhatta a boltját. A mai szemmel drasztikusnak tűnő büntetést hivatalosan kétszer is betiltották, de sikertelenül. A II. világháború után gyakorlatilag megszünt. Bár ezután is mondtak ki verschiess-t, de az Ifjúsági Kör felozslásával az egységes fellépést nem lehetett igazán megvalósítani.

Köszöntéseink

A „Glück auf!” német bányász-kohász köszöntést Wiesner Antal bányatanácsos vezette be az 1840-es évek elején, mint hivatalos köszöntést, az alsó-magyarországi bányakerületben, az addig használatos „Dicsértessék a Jézus Krisztus!” helyett. A magyar változat kezdetben „Szerencse fel!”, majd a századforduló után Pech Antal (1894-ben az OMBKE közgyűlésén tett) javaslatára „Jó szerencsét!” formában vált általánossá a hazai bányász és kohász társadalomban.

Az „Üdv az erdésznek!” erdész köszöntés szintén ekkortájt terjedt el. A bányász-kohász és erdész szak szétválását követően az erdészek is átvették, és máig is használják Sopronban a „Jó szerencsét!” köszöntést.

A kohász köszöntés: LFS (legyenek fényes sikerei) a kohásznak! Fairparos köszöntés: Pénzt a fásnak! Geodéta köszöntés: Világost a Geósnak!

Selmeczi diáknapok

A selmeczi utódkarok diákjainak évenkénti találkozója. A Selmeczi diáknapok ötlete Székesfehérvárról származik Szabó László a. Szacó-tól. Az első ilyen találkozót 1991-ben rendezték Fehérváron, a másodikat szintén itt. Azóta minden évben más testvérkar szervezi (sorrendben Székesfehérvár, Dunaújváros, Sopron, Miskolc). A 2000. és 2005. évi Selmeczi diáknapok Selmecebányán került megrendezésre az utódkarok együttes szervezésében. A találkozó célja a selmeczi hagyományok szellemében élő diákok kapcsolatteremtése. Programjai közt szerepel bál, Cantus-verseny, szakeast, hagyománytörténeti vetélkedő, hagyománytörténeti előadások, stb.

Ede

A bányász és erdész barátság kifejezésére a bányászok egy csillét toltak Miskolcra Sopronba 1989-ben. A csillét Dr. Winkler András a. Józsi és Dr. Varga Szabolcs a. Nagykarom Ede névre keresztelte október 14-én (Ede napján). Azóta

is ott áll a D-épület mellett (az első röghöz kötött balek volt), illetve néha (pl. szakestek után) a Firmák „megsétáltatják”.

2005. október 14-én, Ede 16 éves születésnapja alkalmából a hallgatók felújították, és egy Szakestély keretei között Kohlenbrennerré avatták.

A Miskolci egyetemisták Dunaújvárosba szintén toltak egy csillét 1996-ban, amit Leopold névre kereszteltek. A Miskolcon található csillét pedig Csillának hívják.

Nagy Károly a. Dzseki bácsi (1900-1985)

Dzseki bácsi az Egyesült Államokban született, kivándorolt szülők gyermekeként. 1921-ben iratkozott be a főiskolára bányamérnöki szakra, amit csak 1953-ban végzett el. Azért volt ilyen hosszú ideig hallgató, hogy színjeles bányamérnöki diplomát szerezhessen. Amerikai nagynénje ugyanis azt ígérte neki, hogy mindaddig fizeti a tanulmányi költségeit, amíg csak jelesekét kap. Már hallgató korában is geológiát oktatott. Volt olyan vizsgája, amelyből 1926-ban bukott meg és csak 1948-ban ment utóvizsgára. Állítólag öregebb korában felhívott egy professzort és azt mondta neki: „Készülj balek, holnap jövök vizsgázni!”. Végül a Termőhelyismerettan Tanszék adjunktusaként ment nyugdíjba. A diákság lelkes pártolója; törzhelye a Rókalyuk nevezetű kiskocsmá volt. 1985 tavaszán halt meg, a soproni Szent Mihály temetőben nyugszik.

Egy öreg Firma